

ЗНАМ'ЯНСЬКИЙ РАЙОН — район, що знаходиться у північно-східній частині **Кіровоградської області**. Утвор. 1923. Жит. зазнали сталін. репресій, потерпали від голодомору 1932–33. Від 1923 — у складі Олександрій., від 1925 — Зінов'єв. округи, від 1932 — Одес., від 1937 — Микол., від 1939 — Кіровоград. обл. Від серпня 1941 до грудня 1943 — під нім.-фашист. окупацією. Площа 1,3 тис. км². Насел. 30 232 особи (2001, складає 91,3 % до 1989; без райцентру — міста обл. значення **Знам'янка**), переважно українці. У р-ні — 47 сільс. насел. пунктів. Залізничні ст.: Трепівка, Чорноліська, Знам'янка-Пасажирська, Сахарна, Водяне. Лежить у межах Придніпров. височини. Поверхня — пологохвиляста височина. Пн.-зх. частина р-ну більш припіднята. Є поклади граніту, глини, піску та джерела мінерал. вод. Побл. с. Топиле бере початок р. Інгулець (притока Дніпра), побл. с. Богданівка — Аджамка (притока Інгулу). Ґрунти переважно чорноземні типові та звичайні. Пл. лісів і ліс. насаджень 20,4 тис. га. Ростуть дуб, ясен, клен, липа. Охороняються заг.-держ. значення ландшафт. заказник **Чорноліський**, комплексна пам'ятка природи **Витоки річки Інгулець**, гідрол. пам'ятка природи болото **Чорний Ліс**, місц. значення ботан. заказник Антоновицька балка, ботан. пам'ятки природи Кудинове та Ковилові горби, заповідні урочища Бочки та Антоновицькі горби. Переважають пром. підприємства з виробництва буд. матеріалів. Спеціалізація с. господарства — рослинництво зерн. та тваринництво молочно-м'ясного напрямів. Пл. с.-г. угідь 102,8 тис. га, з них орних земель — 85 тис. га. Вироб.-вом с.-г. продукції за-

ймаються 8 ТОВів, 1 вироб. кооператив, 8 приват. підприємств, 3 ЗАТ, шовкогосп, селян. спілка приват. власників, агроцех, 2 селян.-фермер. і 83 фермер. господарства. У 3. р. — 15 заг.-осв. шкіл I–III ступ., 7 — I–II ступ., Дмитрів. відділ. Знам'ян. тех. ліцею, 16 дитсадків; рай. Будинок культури, 12 сільс. Будинків культури, 12 сільс. клубів, центр. рай. б-ка, 23 сільс. бібліотеч. філії, 2 школи естет. виховання, Дмитрів., Макарис., Мошорин. і Богданів. істор.-краєзнавчі музеї; центр. рай. лікарня, 2 дільничні лікарні, 8 мед. амбулаторій, 29 фельдшер.-акушер. пунктів; відділ. 7-ми банків. Виходить г. «Сільське життя». Пам'ятки архітектури: земські школи у селах Веселий Кут (1892), Дмитрівка (1900), Цибулеве (кін. 19 ст.), церква Олександра Невського у с. Юхимове (поч. 20 ст.), Покров. церква у с. Диківка (серед. 19 ст.), будинок Сабліно-Знам'ян. цукр. заводу (1884). Реліг. громади: 15 — УПЦ МП, 3 — УПЦ КП, 3 — євангел. християн.-баптистів. У с. Дмитрівка — духовна семінарія, у с. Диківка — Свято-Богоявлен. жіні. монастир. У 3. р. виявлено 111 пам'яток археології. У кожному насел. пункті встановлено пам'ятники воїнам-визволителям і односельцям, які загинули під час 2-ї світової війни. Серед видат. уродженців — поет кін. 17 — поч. 18 ст., автор пісні «Їхав козак за Дунай» С. Климовський (с. Мошорине); педагог, політ. діяч С. Ніколаєнко (с. Богданівка); Герої Рад. Союзу **К. Гуренко**, **І. Євплов** (обидва — с. Дмитрівка), **О. Кива**, **Ф. Кобець**, **М. Маляренко** (усі — с. Мошорине), **В. Крюченко** (с. Трепівка), **П. Линник** (с. Макариха), **О. Осадчий** (с. Петрове).

А. О. Іващук

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Знам'янський район / А. О. Іващук // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2010. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-16852>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).